UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Auis

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

qui cupiunt,quam vngi? nil autem aliud his verbis indicare voluit, quam Menedemi philoſophiam eſſe dilutam: & quamplurimos inueniri, qui audiant quidem de rebus diſputantes, ſed permodo qui virtutem exercerent. *Eraſ. Rot. lib. 7. apoph.*

¶ Similitudines.

Plutarchi, vt venatores non ſinunt canes quiduis olfacere aut mordere,ſed integros eos ſeruant feræ Sic oportet aures & oculos non ſinere quouis vagari,ſed rebus neceſſariis reſeruare. *in Mor.*

Vt diligentius ſeruanda eſt ea porta,qua via ſit regia: Ita cautius ſeruandus auditus,quo maxime ſit cum rationali animi parte coniunctus,& quod per eam admittitur, maxime poteſt vel iuuare vel ledere. *In Mor.*

Fruſtra clauduntur portæ ciuitatis, ſi vna relinquatur aperta, per quam hoſtes irrumpant: Ita non ſatis eſt in cæteris temperatum eſſe, ſi auditus pateat pernicioſis ſermonibus. *In Mor.*

Iudex in cauſa nihil tribuens amori, tantum rem perpendit, ac ſecundum eam pronunciat: At in audiendis philoſophis multis laudibus candide fauendum eſt. Vnde veteres iuxta Mercurii ſtatuam gratiarum item ponere ſoliti ſunt. *In Mor.*

Cerui, cum arrexere aures,acerrimi ſunt auditus: cum remiſere, ſurdi: Ita Principes, ſi quid eſt,quod placeat,id procul etiam percipiunt: ſi quid ſecus,quantumuis clames,non intelligunt. *Roterod. in Simil.*

Thermarum multi ſunt,qui obiter cupiunt lauari,pauci vero, qui diligenter ſibi net vngi: Et multo plures ſunt, qui multa malunt obiter audire quam pauca funditus inquirere. *In apoph.*

Cyrill. canes venaticos imitatur ſapiens ac probus auditor huc illucque feras quærentes. Ipſe enim non intellectam rem ſæpe ac multum inueſtigans, interrogansq́ue tandem aſſequitur. *In Ioan. lib. 2.*

Theodoreti. ſicut ſi quis odoris ſaporisq́ue vinum ſuauiſſimum conuiuis ſuis apponat in phialis poculisq́ue minus eleganter affabreque inſculptis, nihilo ſecius, qui ſitientes accumbunt, vino ſe impleant, neque poculorum materiam, artificiumve inſpiciunt, ſed vinum laudant, quod magna ſitis voluptate exhauriunt: Itidem auditores: *Ser. de Græcorum curation.*

Vt tragœdi in theatris: ita Philoſophus in ſcholis eſt audiendus, atque ad finem vsque. *In Mor. Plut.*

Vt ad ſacrum epulum, ſic ad auditionem oportet placidum ac tranquillum accedere, vt bene dicta probes candide; aut ſi parum recte dicta, tacitus notes, quam ob rem errauerit, & animi conatum approbes. *In Mor.*

In œconomicis & amici proſunt & inimici, quemadmodum dicit Xenophon: Sic vigilans auditor & cordatus non ſolum bene dictis, verum etiam erratis aliorum fit eruditior. *In Mor.*

Quemadmodū in iis, quæ ad tibiam canuntur, multa fallunt, ac effugiunt auditorem errata: Ita in oratione phalerata multa inepte dicta fallunt auditorem ob phaleras, & fucos orationis. *In Mor.*

Vt multa belli inania, iuxta prouerbium: Ita & auditionis, puta plauſum, acclamatio, ſtrepitus, & id genus alia. *In Mor.*

Vt qui ad conuiuium acceſſit, vtitur appoſitis, nec aliud requirit: Ita dicentem tacite audire oportet, donec qui dicit, perorarit, tum liceat, vtilem aliquam quæſtionem proponere. *In Mor.*

Bonus conuiua non exiſtimat hoc tantum ſuarum eſſe partium, vt liberaliter accipiatur, cura ſumptuq́; alieno: ſed debet commodum ſe etiam exhibere conuiuam: Sic auditor non tantum audit otioſus, & ſecure ſolicito: ſed vultu, oculis, applauſu, fauore, iuuare oportet dicentem. *In Mor.*

Vt non impletur vas, quod ſemper effundit, nihil accipit: Ita non accipit ſapientiam, qui ſemper loquitur, nunquam auſcultat. *In Mor.*

Non conuenit, vt in tonſtrina ſurgens, ad ſpeculum contempleris caput, num recte ſis curatus: ab oratione diſcedens, non expendas, num melior ſis factus aut deterior ex auditione. *In Mor.*

Non ſic ad audiendum eſt accedendum, vt velis inungi & obliui vnguentis, quo nitidior fias, ſed gratiam habeas, ſi velut alueare acri fumo, ſic ipſe mordaci ſermone purgeris animo; qui cæcutientiæ & ſtupidinis eſt plenus. *In Mor.*

Exempla.

Philoxenus poeta Dithyrambicus, cum Dionyſii tyranni poemata non probaret, vtpote indocta: in lapidicinas ab eo detruſus eſt; mox reuocatus illinc amicorum precibus: vbi denuo Dionyſium carmina pronuntiantem audiſſet, ſurrexit & rogatus à Dionyſio, quid eſſet rei? reſpondit, ſatius ac potius eſſe in lapidicinis vitam agere, quam illius audire poemata. *Eraſ in Adag.*

D. Auguſtinus Roma Mediolanum euocatus ad Rhetoricam docendam; Manichæorum hæreſi adhuc implicatus, concionantem ibi Ambroſium epiſcopum ſolius eloquentiæ commendatione audire voluit. *Theat. vitæ.*

D. Auguſtinus ante conuerſionem audiens à Simpliciano ſene doctiſſimo, quanta conſtantia Victorinus rhetor Romanus eloquentiſſimus, iam ſenex publice fidem ſuam in eccleſia confeſſus eſſet, & baptiſma ſuſcepiſſet: miro deſiderio eum imitandi flagrare cœpit. *Teſtis ipſemet lib. 8. confeſſ. c. 4. & 6.*

Antonius Eremita ex Euangelica lectione, cui caſu ſuperuenerat, admonitus: tanquam ſibi diceretur, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cœlis, & veni ſequere me: confeſtim relictis omnibus in eremum ſe contulit. *D. Aug. l. 8. confeſſ. c. vlt.*

¶ Hieroglyphica.

Ægyptii ſacerdotes per *auriculam Tauri pictam*, & auditum, & obſequii ſedulitatem indicabant. In Tauro enim ad audiendum promptæ ſemper aures ſunt, atq; eo præſertim tempore, quo fœmina pruritu exagitata mugierit: qua audita Taurus quantumlibet longe abfuerit, ſtatim accurrit. *Pier. Val. l. 1. c. 25. A.*

Surrectas auriculas cerui auditus acris ſignificatum eſſe oſtendit illud, quod ὦσιν ἱςῶσι prouerbium fertur: quod *arrectis aurib.* Maro; & *arrigere aures* Terentius interpretatur. Contra vero pro ſurditate *eaſdem demiſſas* pingere moris eſt: quia tunc cerui acutiſſime audiunt, cum ſurrectas aures protendere: cum vero eas demiſere, vix proximum excipiunt ſonum. *Pier. Val. l. 7. c. 64. E.*

Hominem auditu præpollentem Ægyptii hieroglyphice ſignificare ſi vellent, *capram* ponere ſoliti ſunt: quam per aures perinde atque per nares ſpiritū emittere prodidere vna cum Ægyptiis grauiſſimi auctores: quamuis reclamante Ariſtotele, qui humanam diligentiam id adhuc nulla deprehendiſſe ſectione aut ſenſu aliquo euidentiore firmiter aſſeuerat. *Pier. Val. l. 10. p. 87. A.*

Plutarchus etiam ex *Leporino ſimulachro* auditum hieroglyphice intelligi apud Ægyptios affirmat. *Lepus* enim aures pro portione reliqui corporis maximas omnium animalium habet; auritique ideo ob excellentiam vocantur à Poetis. *Idem l. 13. p. 118. E.*

Nec deſunt, qui auditum ex quantumuis remoto loco per *Talpam* ſignificari tradant. Liquidius ſiquidem audiunt Talpæ terra obrutæ, tam denſo atq; ſurdo naturæ elemento. *Idem l. 13 p. 123. B.*

Auis.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

AVIS, volucris omnis quæ oua parit, penniſque decorata eſt, Hebr. *hoph*, volatile, volucris, omne quod volat. nomen collectiuum Geneſ. 1. 26. & 7. 14. à verbo *huph*, volare celeri per aëra alarum agitatione. Cognationem habet cum *iahaph*, defeſſus fuit, defatigatus eſt: aues enim continuo volatu defatigantur. Græc. ὄρνεον, & πετεινόν, ὄρνις.

¶ Philosophicae Sententiae.

Carent aues manibus pedibusq; prioribus: peculiare inter cætera animalia alas poſſident. *l. 2. de Hiſt. c.* 12.

Omnium maxime animalium poſt hominem literas proferre nonnulla auium genera queunt: videlicet ea præcipue, quibus lingua latior eſt. *Ibid.*

Volaces aues notantur, quæ vngues habent aduncos: calcarigeræ, quæ præ ſua grauitate ſint ad volandum ineptiores. *ibid.*

Nonnullæ aues depedes ſunt, quæ ob eam rem apedes à paruitate pedum nuncupantur. Quod genus auiculæ pennis plurimum valet: ſicut cætera quoque prope ſimilia, vt pennis præualere, ſic pedibus degenerare videntur: vt hirundo & falcula. *l 1. hiſt. animal. c.* 1.

Animal quod volucre tantum ſit, vt piſcis, natatile ſolummodo eſt, nullum nouimus. *ibid.*

Incommodi auibus anni pluuii ſunt; quippe cum auium talis ſit natura, vt ne bibere quidem largius poſſint ſine detrimento. *l. 8. de hiſt. animal. c.* 18.

Cum aues ægrotant, plumæ indicium proferunt: turbantur enim, nec poſituram eandem ſeruant, quam habent, cum recte valent. *ibid.*

Paruæ aues ſalaces, præfœcundæq́ue. *lib. 3. de Gener. c.* 1.

Nulla auis parit vnum, excepto cuculo, qui & ipſe duo interdum parit. *ibid.*

In genere auium fœminæ minus quam mares Venerem appetunt, quoniam vterum continent iuxta ſeptum: mares contra ſalaciores ſunt: quoniam teſtes habent intus contractos. *lib. 4. de Generat. c. 5.*

¶ Adagia.

Alba auis, λευκὸς ὄρνις, *pro re noua atq; auſpicata.*

Bonis, malis auibus, *quum rem feliciter, aut infeliciter cedere ſignificamus ab augurum obſeruatione ſumptum.*

Aues ex auibus, *vir nobilis, bonus ex bonis prognatus. Ironicè effertur ab Ariſtoph.*

Muſarum aues, *non abſque prouerbij ſpecie Theocritus ita poetas appellat, quod aſsidue luſciniarum in morem ſua poemata canant.*

Meliores nanciſci aues *dicuntur, quibus poſt res aduerſas ſuccedunt proſperiora.*

Niſi ſi qua vidit auis: πλὴν εἴτις εἶδεν ὄρνις. *Prouerbialis hyperbole, de re valde occulta. Ariſtoph. in auibus, Nemo meum vidit Theſaurum, niſi forſan ſi qua auis usquam,*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN